

да потъче всички нйжни чувства, за да изпълни докрай своята мисия на луховен вожда за народа си. Какви жертви валага едно такова разбиране, и колко рядко сж поетитъ, които биха били готови на подобно себоторпяние! Да имахъ сърце, което се свина болезнено отъ най-слабъ ударъ и се върна въ пожаръ отъ най-малка искра; сърце, което копнѣе като востокъ и се замачна ту отъ „спомени горни“, ту отъ „скроби души“ (Звукове, 2 изд. 50) едно сърце като това на нйжния пйвецъ на любовта и младостта, Алфре де Мюсе, къмъ което другъ поетъ, сроденъ по душа, може да се обрѣна съ думитъ:

Ти гатака си вйвно тайна,
Ту бйшь, ту вйшь, ту звъръ, ту стоишь;
Едно въ вселената безкрайна
Ненаещъ никакъвъ законъ.

Сърдце, сърдце, реви въ гърди ми!
Азъ тебъ съмъ жертва—ти менъ робъ;
И ти и азъ ще да заспиемъ
Когато заспие въ мрачный гробъ.

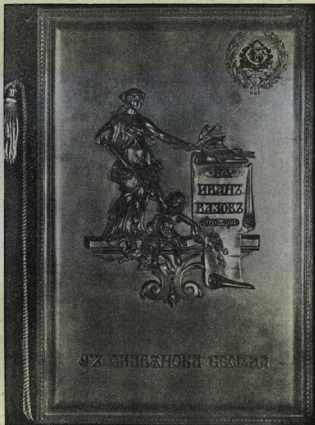
(Звукове, 7)

Да имахъ такова сърце—и не само да страдамъ, но и да си валагамъ възгледъ въ него на една висока идея на единъ кръстъ, на който се кланятъ милиони, навистина не е завидна слаба. Вйсно арбата на олимпийскитъ, той е прѣпочелъ за джрнъ факела на напърѣдъ, и вймето историята на собственото си сърце той иска да разкаже тая на народа си:

Душата ми е цѣла разорана
Отъ странний на везомитъ му плутъ,
На очнитъ трептения на Балкана
История съмъ жива тукъ!

(Полева, 43)

Да гбѣ за това, що искъво гълъвна, „за жмакв вселеначина“, за слави, борби и нужди“ (Полъ на шего иебе, 57), така ще „ръбнѣта му, пламъ свещенъ“, да пълнява душитъ (Люляка, 28), внасяйки и „малко слънце“ въ „рабский мракъ у лизи“ (Звукове, 91)—ето неговата голтама задача като човѣкъ на вълхненството, извикала на зазвель пълно искъво съвѣсно лично, скакло само за една душа. Неполната пйсенъ, която би оглашала ту тихитъ съзерцания на поета—ромона на рйката, горския покой, дъха на планината—, ту бльнѣтъ му въ частие, ще остане за сыйщата му въ гроба (Юлска китка, 24).

Първата корина (отъ сребро) на адреса отъ „Славянска Бесла“.

Въ алгорична форма рисува нашитъ поетъ разправата си съ единъ безпощаденъ критикъ въ стихотворението „Боната змия“. Той жали „лъчугата зала, язвигелна“, която иска да го клъдне съ яростъ, и не я стълка само отъ състрадание:

О Господи, въ тази душа, изгнрана
Отъ злоба, твоя мъръ вселя...

(Славянска пйсенъ, 66)

Накрай, у Вазова надвйна съзнание то: клеветници и врагове ще изчезнатъ, когато поетътъ посеме друма къмъ вйностия. Върхотъ плѣта първама клъпчи, шо му е вназълъа славатъ, всѣки ще каже за него въ послѣдния часъ блага дума, щомъ и самъ поетътъ е проспилъ вече за

обидитъ (Дюляка, 52). Общата си идея за критичитъ пйкъ, които — наметили тогата на благоволеното — все наставяватъ, наввно убдени въ своето разбиране на поетическитъ тайни, той изказа въ кратката формула:

Творчеството се не учи
И поетътъ се не прави.
(Звукове, 10)

А за всички свои недостатъци поетътъ намира успокоение въ блькиснето си за нйщо повече отъ стореното отъ постигнатото — щомъ той искъво е джржалъ на изпълненъ дългъ:

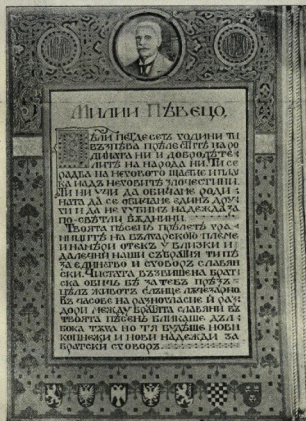
Какъ си послужилъ съ даритъ
Господень?
Поможехъ ли го съ достоевъ трудъ?
(Звукове, 47)

Отговоритъ на историята ще гласи: даритъ Господень е бль употребитъ най-мждрю, и трудитъ, поможено за неговото развитие, е бль възможнитъ най-голямъ.

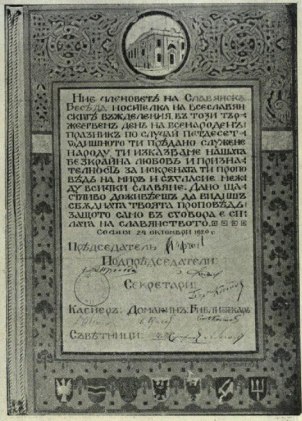
Белетристика

Изь „Иванъ Вазовъ като белетристъ“ отъ Василь Узуновъ (в „Църковенъ Вѣстникъ“, бр. 24, год. XXI).

Три сж областитъ на поезитъ: епосъ, лирика и драма. Вазовъ се прояви особено силно и плодотвъ въ първитъ дѣй. Но своята широка вйностъ тоя дѣлъ не на лиричната си поезия, която е по-малко достъпна, а на разказнитъ повѣститъ и романитъ си—на белетристичната си. Белетристиката е най-годинитъ продължителъ на творчествъ, най-доброото средство за възпитание на всички народни слоеве. Вазовъ, чрезъ своитъ безбройни анализи на българска животь, прѣдлага въ прѣкрасни форми, се явява мощенъ учител на редица поколения. Неговитъ белетристични трудове сж въ повечето случаи психологически етоди за себеопознание, философия. Чрезъ тѣхъ той разкри члноститъ въ българската душа и разбули красотата имъ. Ето защо чудени, когато искатъ да се запознаятъ съ българския животь, търсятъ Вазовитъ творения. Чрезъ тѣхъ не узнаваме себе си, виждаме отраженето си въ всѣка жина тваръ и дори въ безжизната природа. Въ тѣхъ е разкрито, защо може да се укорозатъ тѣни характери, да се смечуватъ нравъ. Посочени е и пѣлтъ отъ тамнитъ подземи на нежестивото къмъ свобода и полетъ. Вазовъ не ласкае мечта, не му угажда,

Първата страница отъ адреса на Дружество „Славянска Бесла“.

Втората страница отъ адреса на Двн „Славянска Бесла“.

Хар. К. Тачевъ.